

Motivasyon Stratejileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Motivasyon Stratejileri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26254>

Özet

Motivasyon Stratejileri Ölçeği (MSÖ), Alev Özbay tarafından 2008 yılında yürütülen doktora tezi kapsamında geliştirilmiş özgün bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle yabancı dilde bilgilendirici yazma alanında öğrencilerin kullandığı **öz düzenleme becerileri** ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi derinlemesine incelemek amacıyla tasarlanmıştır. MSÖ, öğrencilerin öğrenme sürecinde karşılaştıkları zorluklarla başa çıkmak ve öğrenmeye devam etmek için başvurdukları çeşitli **motivasyonel stratejileri** ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, 25 maddeden ve dört temel faktörden oluşmaktadır ve yüksek düzeyde geçerlik ve güvenirlik kanıtları sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Motivasyon, Motivasyon Stratejileri, Öz Düzenleme, Akademik Başarı, Yabancı Dil Eğitimi, Psikometrik Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Alev ÖZBAY

Amaç

Motivasyon Stratejileri Ölçeği'nin temel amacı, akademik başarıda, özellikle yabancı dilde bilgilendirici yazma görevlerini yerine getirirken öğrencilerin başvurduğu çeşitli motivasyonel ve davranışsal stratejileri ölçmektir. Bu stratejiler, bireyin öğrenme sürecini planlama, izleme ve değerlendirme yeteneği olan **öz düzenleme** becerilerinin kritik bir bileşenini oluşturur.

Ölçek, öğrencilerin kendilerini nasıl motive ettiklerini (örneğin, görev değerini artırarak veya dikkatli ödüller kullanarak) nicel olarak belirleyerek, eğitimcilerin ve araştırmacıların öğrencilerin akademik başarılarını destekleyecek hedefe yönelik müdahaleler geliştirmesine yardımcı olmayı hedefler. Ölçek bu yönüyle hem tehis hem de pedagojik müdahale planlaması için değerli bir araç sunmaktadır.

Yapı

Ölçek, motivasyonun akademik başarıdaki stratejik kullanımını ölçmektedir. Ölçülen bu yapı, bireyin öğrenme hedeflerine ulaşmak için kendi motivasyon seviyesini bilinçli olarak yönetme yeteneği olarak tanımlanır. Ölçek maddeleri, öğrencilerin içsel veya dışsal kaynaklardan gelen motivasyonu sürdürmek için kullandıkları somut davranışsal ve bilişsel eylemleri yansıtmaktadır. Bu yapı genellikle dört temel faktör altında toplanmıştır:

Görevin İçselleştirilmesi Değeri: Görevin kişisel faydalarından görerek motive olma.

Bağarışsızlık Kaygısı Yönetimi: Potansiyel olumsuz sonuçları düşünerek kendini çalışmaya zorlama.

Düşsel Ödül ve Söz Verme: Belirli bir çalışmada hedefine ulaşıldığında kendini ödüllendirme.

Yardım Arama ve Sosyal Destek: Motivasyonu sürdürmek ve bilgiyi pekiştirmek için güvenilir kaynaklardan yardım alma.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, geliştirme çalışması kapsamında gerçekleştirilen **faktör analizi** ile incelenmiştir. Bu analizde kullanılan istatistiksel göstergeler, ölçeğin yapısal bütünlüğünü desteklemektedir. **Kaiser-Meyer-Olkin** (KMO) örneklem uygunluğu indeksi 0,88 olarak hesaplanmıştır. KMO değerinin 0,80 üzerinde olması, veri setinin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu ve maddeler arasındaki korelasyonların güçlü olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, korelasyon matrisinin faktör analizi için uygunluğu test eden **Bartlett Sphericity Testi** sonuçları da istatistiksel olarak yüksek düzeyde anlamlı bulunmuştur (Ki-kare=4389,41; serbestlik derecesi=300; $p < 0,001$). Bu bulgular, ölçeğin arkasındaki teorik yapıyı ölçme yeteneğinin yüksek olduğunu kanıtlamakta ve yapı geçerliğini desteklemektedir.

Güvenirlilik

Motivasyon Stratejileri Ölçeği'nin güvenilirliği, iç tutarlılık yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir. Hesaplanan **Cronbach Alfa** iç tutarlılık katsayısı 0,88'dir. Psikometrik standartlara göre, 0,80 ve üzeri Alfa değerleri, ölçeğin maddelerinin yüksek düzeyde tutarlı olduğunu ve güvenilir ölçümler sağladığını işaret eder. Bu yüksek güvenirlik düzeyi, ölçeğin ilgili motivasyon stratejileri yapısını istikrarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, yapısal olarak **25 maddeden** oluşmakta ve keşfedici faktör analizi sonucunda belirlenen **4 temel faktör** altında gruplanmaktadır. Bu dört faktör, öğrencilerin öğrenme sürecinde kullandıkları farklı motivasyonel düzenleme mekanizmalarını temsil eder. Faktörlerin net ayrışması, ölçeğin çok boyutlu motivasyon yapısını başarıyla bir şekilde yakaladığını göstermektedir. Faktör yüklerinin ve döndürülmüş matrisin detayları, ölçeğin orijinal doktora tezinde detaylı olarak sunulmuştur.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir doktora tezi kapsamında geliştirilmiş özgün bir ölçektir)

Format: 5'li Likert Ölçeği. Derecelendirme, 1 (hiç yansıtıyor) ile 5 (tam yansıtıyor) arasında değişmektedir. Yüksek puanlar, ilgili motivasyon stratejisinin daha sık kullanıldığını gösterir.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Akademik çalışmalar yürüten ve özellikle yabancı dil becerilerini geliştiren öğrenciler.

Yaş Grubu: Genç Yetkinler (Genellikle üniversite öğrencisi popülasyonu, 18-25 yaş aralığı).

Popülasyon Detayları: Ölçek, Hacettepe Üniversitesi'nde yabancı dilde bilgilendirici yazma dersleri alan yükseköğretim öğrencileri üzerinde geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim dayalı, nicel bir ölçüm aracıdır. Katılımcılardan, öğrenme görevleri sırasında kendilerini motive etmek için kullandıkları stratejileri belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Öz Düzenlemeli Öğrenme, Akademik Stratejiler, Motivasyon Yönetimi, Psikometri, Yabancı Dil Öğrenimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazın Adresi: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara (Tez referansına göre).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2008

Şinler ve Kullanım Ücreti: Ölçek, doktora tezi kapsamında geliştirildiğinden, akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için genellikle yazar Alev Özbay'dan resmi izin alınması gerekmektedir. Kullanım koşulları ve ticari ücretlendirme detayları için doğrudan yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynakça

Özbay, A. (2008). *Yabancı dilde bilgilendirici yazma alanında öz düzenleme becerilerinin*

kullanım ve başarı arasındaki ilişki (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [motivasyon-stratejileri-olcegi-toad.pdf](#)

Tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerindeki bağlantısı: [tez.yok.gov.tr](#)

Motivasyon Stratejileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Bu maddeler, ölçeğin 25 maddelik toplam yapısından seçilmiş örneklerdir.

Ölçek toplam 25 maddeden oluşmakta ve 4 faktöre ayrılmaktadır. Aşağıda örnek maddeler listelenmiştir:

Yazma becerilerimi geliştirmenin diğer derslerime de faydası olacağını düşünerek kendimi çalışmada motive ederim. (m1)

Çalışmak istemediğimde, başarısız olmam durumunda olabilecekleri düşünmek, bu derse daha sık sarılmama neden olur. (m2)

Hedeflediğim kadar çalışmak koşuluyla, daha sonramistediğim bir şey yapma konusunda kendime söz veririm (sinemaya gitmek, arkadaşlarla çıkmak vs). (m3)

Bu derse çalışırken bana katkı getirebilecek, güvendiğim kişilerden (arkadaş, öğretmen, vs) yardım alırım. (m4)